

2.

ZÁPISNÍK NA KAŽDÝ DEŇ

ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ
UMENIE A KULTÚRA

Zápisník na každý deň

Témy: Človek a spoločnosť, Umenie a kultúra

Koordinátor projektových aktivít: PhDr. Jozef Facuna, PhD.

Na pracovnom zošite odborne spolupracovali:

Mgr. Miroslava Langerová, PhD.

PaedDr. Andrea Papp

PaedDr. Juliana Perečinská

PaedDr. Zuzana Révészová

PaedDr. Monika Reiterová

PaedDr. Mariana Páleníková

Mgr. Peter Kelecsényi, PhD.

PaedDr. Lujza Čipková Hamplová, PhD.

Odborní konzultanti: Ing. Beata Menzlová, PhDr. Jozef Facuna, PhD.

Jazyková korektúra: PhDr. Janka Píšová, PhD.

Grafické spracovanie: Komunikačná a marketingová agentúra LEMUR

V zápisníku je použitý font Abeceda.

Ilustrácie a fotografie: Shutterstock

Vydavateľ: Štátny pedagogický ústav, Pluhová 8, 830 00 Bratislava

Pracovný zošit bol vypracovaný pre žiakov **druhého stupňa** základných škôl počas mimoriadneho prerušenia školského vyučovania v školách v školskom roku 2019/2020.

Ahoj!

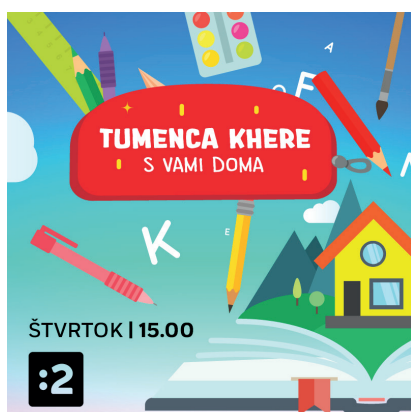
Chýba ti škola? Kamaráti? Nevieme ti školu nahradiť, ale skús vypracovať náš zápisník. Nájdeš tu zaujímavé úlohy a aktivity. Môžeš ich riešiť s kamarátmi, s ktorými si v kontakte.

Môžeš si vytvoriť vlastný rodokmeň, film, či iné umelecké dielo. 😊

Nájdeš tu aktivity na desať dní. Ak sa ti ich podarí vyriešiť, môžeš nám pomôcť pri tvorbe zaujímavých aktivít pre ostatných. Viac sa o tom dozvieš v zápisníku.

Pozorne čítaj, medzi úlohami je ukrytý kľúč, ktorý budeš potrebovať na vyriešenie poslednej úlohy v piatom zápisníku. 😊

Sleduj vysielanie vo štvrtok
na RTVS 2, Tumenca Khere –
S vami doma o 14:58.

Odkaz od pani učiteľky:

PRVÝ DEŇ

DÁTUM:

Tento zápisník začíname jednou inšpiratívnou a nádhernou témou – rodinou. Rodina je to najdôležitejšie, čo v živote máme. Dnes sa pri riešení úloh dozvieš, čo všetko o svojej rodine vieš, možno ťa prekvapí aj nejaká zaujímavá rodinná príhoda.

ÚLOHA 1

Prečítaj si o rómskej rodine.

V živote Rómov mala rodina vždy veľmi veľký význam. *Zle je tomu, kto je chudobný, ešte horšie tomu, kto je sám*, hovorí sa v starom rómskom prísloví. Deti pre Rómov znamenali šťastie, boli pre nich najväčším bohatstvom. Hovorievali: *„Bez detí nie je šťastie! Rómovia nadovšetko milujú svoje deti.“* Mamičkám najviac záleží na tom, aby ich deti boli nasýtené, zdravé, veselé a spokojné. Najdôležitejšie hodnoty v rodine sú láska, dôvera, vzájomná pomoc, súdržnosť, slušnosť a spoločné chvíle. Ako si vážiš svojich rodičov, tak si budú tvoje deti vážiť teba. Rómske príslovie o vzťahu detí k rodičom znie: *„Počúvaj svojich rodičov, lebo zjedli viacej chleba ako ty!“* Rómske deti s nevôľou opúšťajú svojich rodičov, ba ani vtedy, keď dospejú a zakladajú si nové rodiny. Chlapci – synovia si zväčša privedú svoje manželky do rodného domu k rodičom. Časom si však postavia vlastné domy, osamostatnia sa, založia si vlastné rodiny, ale na svojich rodičov nikdy nezabudnú. Je zvykom, že najmladší syn ostáva bývať spolu s rodičmi a opatruje ich až do smrti. Rómovia si svoju matku držia v mimoriadnej úcte a prejavujú ju aj po jej smrti. Príslovie o vzťahu k rodičom hovorí: *„Keď zomrie otec, plače duša, keď zomrie matka, plače srdce.“*

→ Je to podobne aj vo vašej rodine? Čo je podľa teba rovnaké?

.....

.....

.....

→ S čím by si nesúhlasil? Čo je u vás úplne inak?

.....

.....

.....

→ **Napíš**, kto býva s tebou v jednej domácnosti.

.....

.....

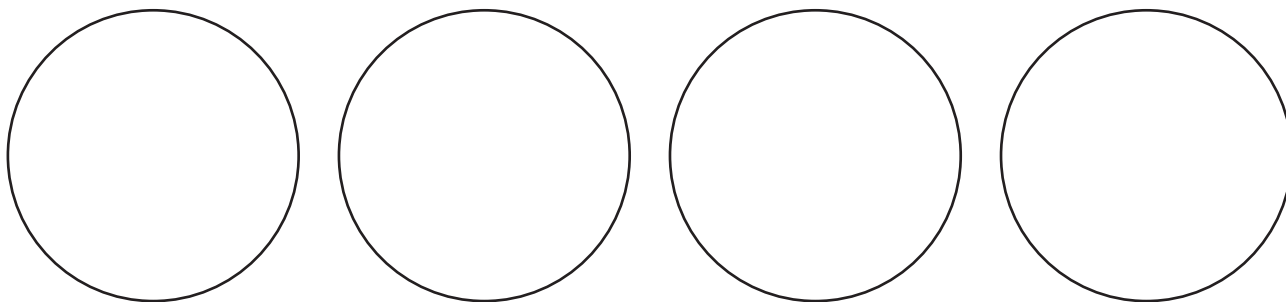
.....

ÚLOHA 2

Najlepšie je, ak sa celá rodina aspoň raz počas dňa stretne pri spoločnom stole.

Vypočítaj.

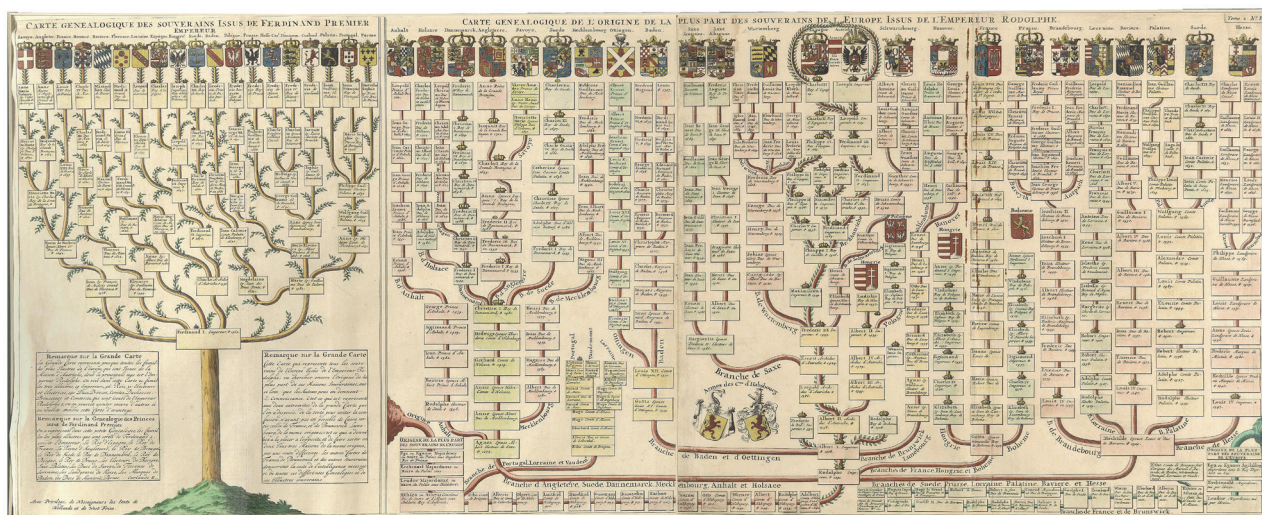
Otec objednal niekoľko píz. Keď ich dovezli, celá rodina ich hneď zjedla. Mama zjedla polovicu pizze, otec tri štvrtiny pizze, mladší syn zjedol tretinu pizze, starší syn dve tretiny pizze, dcéra zjedla len štvrtinu pizze a babka zjedla toľko ako mama. Koľko píz objednal otec? Pomôž si obrázkami.

ÚLOHA 3

Vieš, čo je to rodokmeň?

Rodokmeň zaznamenáva jednotlivé generácie v rodine, jednotlivých jej členov. V minulosti mali vlastné rodokmene najmä kráľovské rodiny. Zapisovali do nich mená, tituly, vzťahy a iné informácie o členoch rodiny. Takto vyzeral rodokmeň kráľovskej rodiny.

Zdroj: Wikipedia

➔ **Urob** si aj ty jednoduchý rodokmeň vašej rodiny podľa schémy.

Sem napíš priezvisko vašej rodiny

Napíš mená maminých rodičov

Napíš mená otcových rodičov

Meno tvojej mamy

Meno tvojho otca

Tu napíš svoje meno a mená svojich súrodencov

➔ **Zisti** čo najviac o každom, koho si si zapísal do rodokmeňa. **Napíš** k ich menám aj dátum a miesto, kde sa narodili.

➔ **Porozprávaj** sa s rodičmi alebo súrodencami o zaujímavostiach vo vašej rodine. Napríklad o nejakom zaujímavom príbehu lásky.

➔ **Zapíš**, čo zaujímavé o tvojej rodine si zistil.

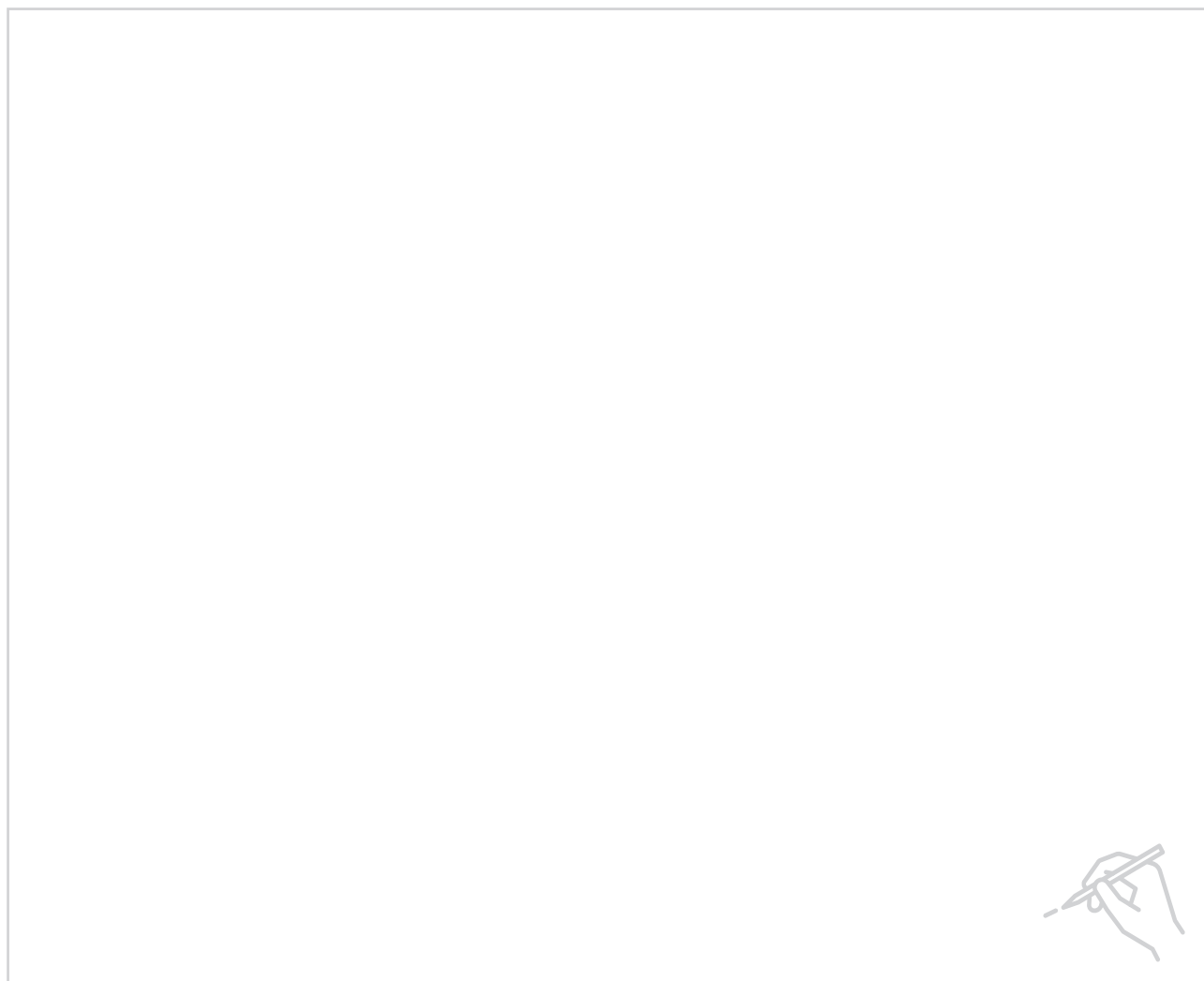
.....

.....

.....

.....

➔ Ak máš chuť, môžeš sa pokúsiť **urobiť** aj zložitejší rodokmeň, do ktorého zaznačíš tety, strýkov, ich deti, prastarých rodičov.

DRUHÝ DEŇ

DÁTUM:

Dnes ešte na chvíľu zostaneme pri rodine.

ÚLOHA 1

Každá kráľovská rodina, ktorá mala svoj rodokmeň, mala tradične aj svoj **erb**. Na ňom sú vyobrazené symboly tých predmetov, ktoré sú pre rodinu charakteristické, čiže sa tejto rodiny týkajú.

➔ **Navrhni** aj ty erb vašej rodiny. **Nakresli** doň predmety, ktoré sú pre vašu rodinu tradičné (môžeš si pomôcť prvkami v rámčeku).

.....

.....

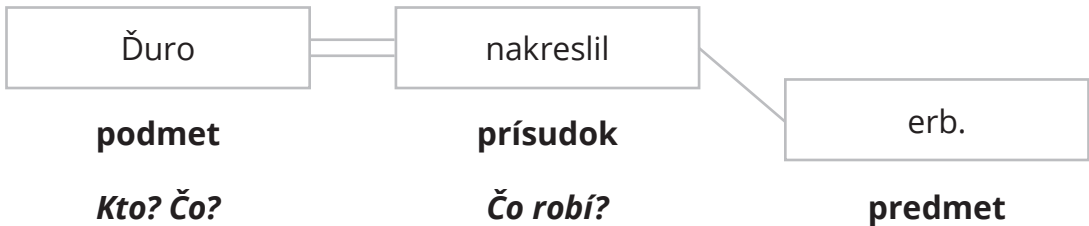
.....

.....

ÚLOHA 2

Urč hlavné vetné členy a vedľajší vetný člen. **Zapíš** do grafického modelu.

Đuro nakreslil erb.

Erb vystihuje rodinu.

Ktoré slovo v tejto vete je predmetom?

ÚLOHA 3

Napíš vek každého člena rodiny, ktorý s tebou býva.

[illegible]

→ **Vypočítaj**, koľko rokov majú spolu všetci členovia rodiny.

.....

Zapíš príklad a **vypočítaj** priemerný vek vašej rodiny (pomôcka: vek celej rodiny vydeľ počtom členov rodiny).

.....

.....

ÚLOHA 4

O troch prútoch...

Kráľ Svätopluk mal troch synov, ktorí sa neustále medzi sebou škriepili, kto bude vládnuť v krajine po smrti otca. Bývalo zvykom, že vladárom sa stal vždy najstarší syn. Synovia kráľa Svätopluka však chceli vládnuť všetci.

Keď kráľ ležal na smrteľnej posteli, dal si ešte naposledy zavolať svojich synov.

Prikázal priniesť tri prúty.

Otec podal viazaničku prútov najstaršiemu synovi a povedal mu, aby ju zlomil. Ten sa pokúšal, ale viazanicu prútov sa mu zlomiť nepodarilo.

Potom podal kráľ viazanicu strednému synovi, ani jemu sa to nepodarilo. Dokonca

ani najmladší nemal dosť síl, aby prúty zlomil. Potom starý kráľ zobral viazanicu a prúty rozdelil. Každému synovi dal jeden. Synovia teraz poľahky prúty polámali. Vtedy im otec podľa povesti povedal:

„Synovia moji, ak budete žiť svorne a vzájomne si budete pomáhať, budete silní a nijaký nepriateľ vás nepremôže. Tak, ako ste ani vy nemohli zlomiť tie tri prúty, keď boli zviazané spolu. Ak však budete nesvorní, budete sa hádať a ríšu si podelíte na kúsky, nepriateľ vás poľahky ako ten prút premôže a vy zahyniete.“

Bratia sa po týchto múdrych slovách zmierili a kráľ Svätopluk odovzdal moc nad Veľkomoravskou ríšou do rúk najstaršieho syna.

Zdroj: Youtube

Zdroj: Mária Ďuričková: Bratislavské povesti, SPN Mladé letá, Bratislava 2004.

→ Držíte aj vy spolu ako súrodenci? Ako si pomáhate?

.....

.....

→ Pri ktorom meste na Slovensku sa nachádza socha symbolizujúca tri Svätoplukove prúty?

- a) Košice
- b) Banská Bystrica
- c) Martin
- d) Bratislava

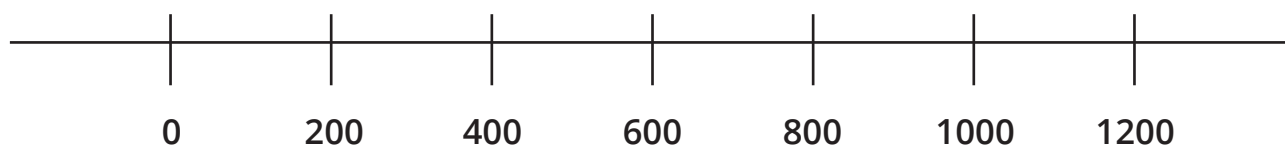

Správne riešenie si zapamätaj alebo zapíš, je to jeden z kľúčov, ktorý ti pomôže vyriešiť poslednú úlohu v piatom zápisníku.

Kráľ Svätopluk I. vládol vo Veľkej Morave v 9. storočí n. l. Vtedy sa Veľká Morava dočkala najväčšieho územného rozmachu a získala postavenie dôležitej európskej veľmoci. Nitra bola jedným z jej hlavných centier.

→ Na časovú os **zaznač**, kedy vládol Svätopluk I.

TRETÍ DEŇ

DÁTUM:

Nielen ľudia tvoria rodiny. Okrem vlastnej rodiny môžeš pozorovať aj rodinky v živočíšnej ríši. Veľa sa tak naučíš.

ÚLOHA 1

Na Slovensku prší v posledných rokoch menej často. Kvôli tomu, že je sucho, však trpia zvieratá, a najmä vtáky. Aj ty im môžeš v období sucha pomôcť. Jednoducho môžeš vyrobiť napájadlo pre vtáčiky. Už o pár dní k tomuto napájadlu budú prilietaa celé vtáacie rodiny. A ty môžeš pozorovať rôzne druhy vtákov.

POSTUP:

1. Vyhĺbime jamku, ideálne aspoň na dve tvoje stopy nôh, na jednu, aj na druhú stranu (na dĺžku, aj na šírku).
2. Na dno jamky vložíme starú misku, napríklad misku pod kvetináč alebo igelit. Okolie obložíme kameňmi.
3. Do tejto jamky každé tri dni nalejeme päť litrov vody.
4. Raz do týždňa vyčistíme misku.

Veľmi rýchlo si vtáacie rodiny zvyknú, že môžu prísť k tebe „na čaj“. Ak dáš do vody aj pomarančové šupky, budú sa sem chodiť napájať aj motýlie rodiny.

ÚLOHA 2

Ktoré vtáky žijú v okolí tvojho bydliska?

K obrázkom **prirad'** názvy vtákov. Pod každý obrázok **napíš** správne meno vtáka.

belorítka obyčajná

drozd čierny

škorec obyčajný

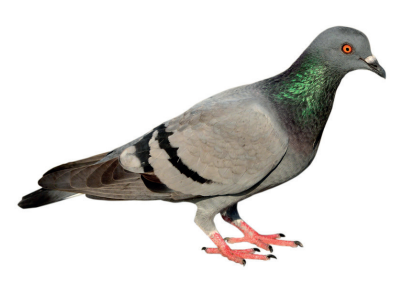
lastovička domová

vrabec domový

sýkorka bielolíca

hrdlička záhradná

holub domáci

Do prázdneho okienka **nakresli** vtáka, ktorého si spozoroval vo svojom okolí a nie je na žiadnom obrázku. Ak vieš, **napíš** jeho meno.

Pozoruj vtáky, ktoré sa prišli napojiť do tvojho napájadla. **Napíš**, ktoré si spoznal.

ÚLOHA 3

Zapamätaj si

Zvieracie podstatné mená *pes*, *vlk* a *vták* majú v množnom čísle dvojtvary *psy/psi*, *vlky/vlci*, *vtáky/vtáci*. To znamená, že sa skloňujú ako neživotné podstatné mená podľa vzoru **dub**, napr. (tie) *strážne psy*, *zatúlané vlky*, *sťahovavé vtáky*, alebo ako životné podstatné mená podľa vzoru **chlap**, napr. (tí) *strážni psi*, *zatúlaní vlci*, *sťahovaví vtáci*.

dub	tie	-é + -y (prídavné meno + podstatné meno)	<i>strážne psy</i> <i>zatúlané vlky</i> <i>sťahovavé vtáky</i>
chlap	tí	-í + -i (prídavné meno + podstatné meno)	<i>strážni psi</i> <i>zatúlaní vlci</i> <i>sťahovaví vtáci</i>

V náučnej literatúre (encyklopédiách) sa používajú iba tvary *psy*, *vtáky*, *vlky*. V rozprávkach na zdôraznenie bližšieho vzťahu človeka a zvieratá aj tvary *psi*, *vtáci*, *vlci*.

➔ Skús správne **doplniť**.

K napájadlu prišli smädné vtá___. Veľkí ps_ skákali na plot. Vl__ sú plaché zvieratá.

ÚLOHA 4

Keď budeš chodiť po vodu do napájadla, všimni si potok (rybník, jazero) a jeho okolie.

➔ Spozoroval si **vo vode** nejaké vodné živočíchy?

Napíš, koľko rôznych druhov si spozoroval.

Poznáš aj ich meno? **Pomenuj** tie, čo poznáš.

➔ Spozoroval si **v okolí vody** nejaké živočíchy?

Napíš, koľko rôznych druhov si spozoroval.

Poznáš aj ich meno? **Pomenuj** tie, čo poznáš.

➔ A teraz **pozoruj** čistotu vody a jej okolia. **Napíš**, či je voda čistá a či sa v nej a v jej okolí nachádzajú nejaké odpadky.

.....

Ak sa vo vode a jej okolí nachádzajú odpadky, **napíš** aké.

.....

ŠTVRTÝ DEŇ

DÁTUM:

Padnutý kmeň, pod ním kameň. Čo ukrýva? Vzácný prameň. V prameni – voda priesvitná, verte deti, je aj zázračná.

ÚLOHA 1

Tento obrázok znázorňuje, ako voda vplyvom slnečného žiarenia a zemskej príťažlivosti v prírode koluje. Porozmýšľaj a do okienok na obrázku **vpíš**, čo tam podľa teba patrí. Môžeš si pomôcť výrazmi v týchto okienkach. Pomocník: pojem kondenzácia znamená, že sa plynné skupenstvo vody mení na kvapalné – teda že sa vodná para mení na dážď.

voda padá na zemský povrch
v podobe dažďa alebo snehu

odparuje sa povrchová voda

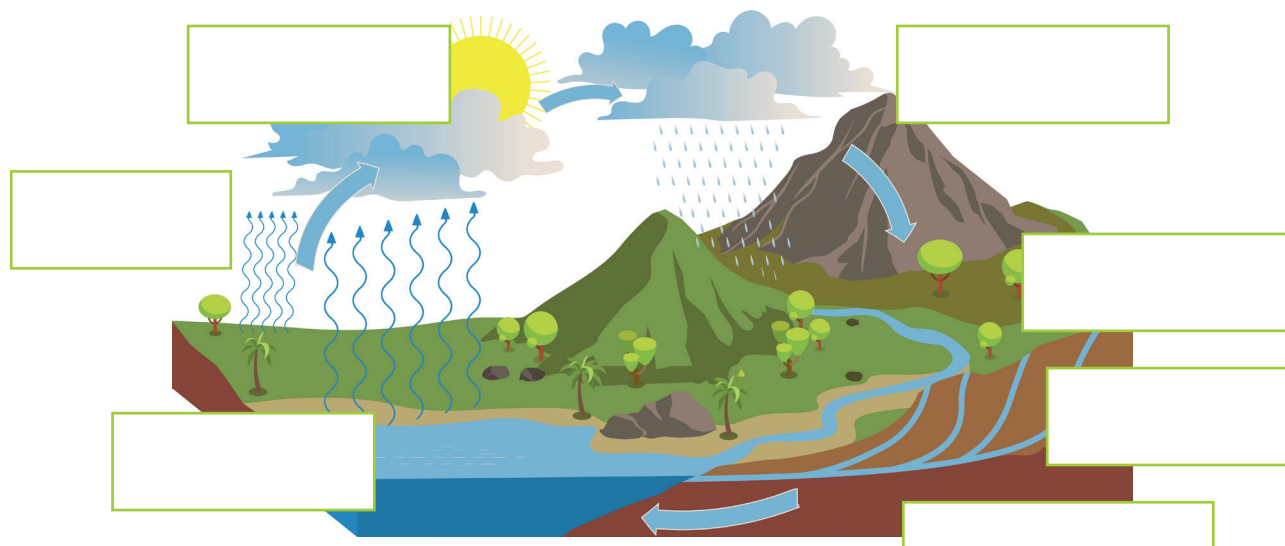
povrchová voda odteká do
riek a morí

voda sa vstrebáva do pôdy

odparuje sa morská voda

voda sa kondenzuje

odteká podzemná voda

TENTO PROCES NAZÝVAME KOLOBEH VODY V PRÍRODE

ÚLOHA 2

Voda je kvapalina. Nalej do priehľadného pohára vodu. Staň sa vedcom a **skúmaj**. **Podčiarkni** tie vlastnosti, ktoré sú pre vodu typické. **Prečiarkni** tie vlastnosti, ktoré voda nemá.

tekutosť – nestlačiteľnosť – deliteľnosť – premenlivý tvar – farba – chuť – zápach

→ Svoje pozorovanie doplň do viet. **Dopíš** vlastnosť vody, ktorá je opísaná celou vetou.
V bazéne je to kváder, vo fľaši takmer valec.
Môžem ju premiestniť z hrnca do taniera.
V hrnci je pohromade, ale v tanieroch je už vo viacerých častiach.

→ Rozhodni o pravdivosti tvrdení. **Zakrúžkuj** ÁNO alebo NIE.

Voda svoj tvar prispôsobuje nádobe, v ktorej je naliata.	ÁNO NIE
Hladina vody je vždy šikmá.	ÁNO NIE
Voda má bielu farbu.	ÁNO NIE

ÚLOHA 3

Voda sa používa aj v kuchyni. Určite rád ješ a piješ. **Zakrúžkuj**, čo je pripravené aj z vody.

polievka rezeň malinovka pukance

→ **Podčiarkni** kvapaliny, v ktorých sa nachádza voda.

džús olej mlieko med benzín čaj

ÚLOHA 4

V prírode nájdeme vodu takmer všade. V nasledujúcich tvrdeniach **podčiarkni** správnu možnosť zo šikmo písaných slov.

Voda je slaná v *jazerách/moriach*.

Voda je v pohybe zvislo nadol v *rieke/vodopáde*.

Voda vystrekuje nahor v *gejzíroch/vodopádoch*. Liečivé účinky má *destilovaná/minerálna voda*.

Tečie v tvojom okolí potok alebo rieka? **Napíš** ich názov.

.....

Ak je v tvojom okolí jazero, **napíš** jeho názov.

.....

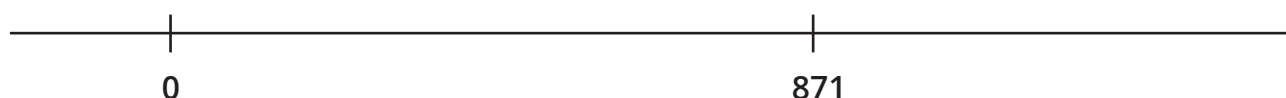
PIATY DEŇ

DÁTUM:

ÚLOHA 1

Pred niekoľkými dňami sme hovorili o Svätoplukovi I. Bol kráľom Veľkej Moravy od roku 871 a počas jeho vlády zaberala najväčšie územie. Veľká Morava však vznikla už v roku 833.

Na časovú priamku **zaznač**, kedy vznikla Veľká Morava.

V minulosti sa čísla zapisovali pomocou rímskych číslic. **Zapíš** rok 833 a 871 pomocou rímskych číslic.

Pomôcka:

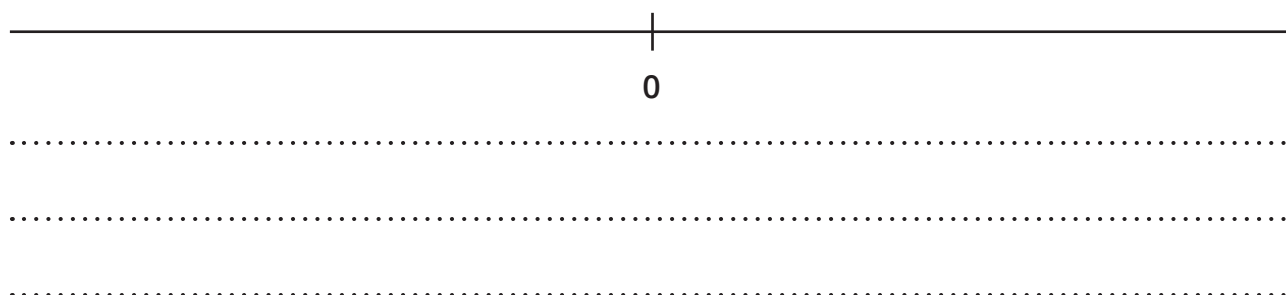
I = 1	V = 5	X = 10	L = 50	C = 100	D = 500
IV = 4	VI = 6	XL = 40	XC = 90		

Napríklad 826 = DCCCXXVI, 752 = DCCLII

833 = 871 =

ÚLOHA 2

Zaznač na časovú priamku udalosť, ktorá ťa zaujala na hodine dejepisu. Stručne udalosť **opíš**.

ÚLOHA 3

Napíš vety v množnom čísle.

Napríklad: Udatný rytier cválal na koni.

Udatní rytieri cválali na koňoch.

Krutý vládca zle zaobchádzal s otrokom.

.....

Človek v staroveku vymieňal na trhu tovar.

.....

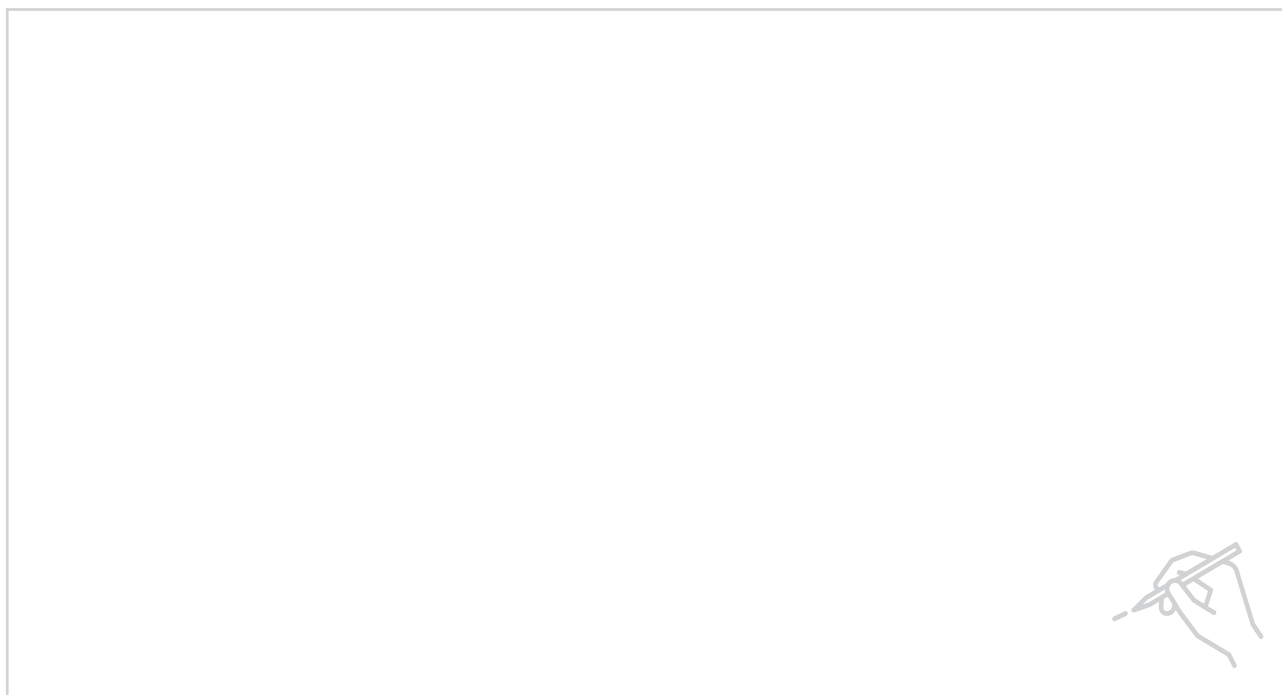
Stredoveký kráľ odovzdával moc svojmu synovi.

.....

ÚLOHA 3

Opýtaj sa rodičov alebo starých rodičov, či si pamätajú alebo vedia o udalosti, prípadne významnej osobnosti, ktorá sa viaže k ich mestu alebo dedine.

Stručne výsledky svojho bádania **opíš** alebo **nakresli**.

ŠIESTY DEŇ

DÁTUM:

ÚLOHA 1

Paľo šiel navštíviť kamaráta. Pretože kamarát mal pokazený telefón, dal Paľovi mapu obce, v ktorej vyznačil dom, aby ho Paľo našiel.

➔ **Opíš** cestu, akou šiel Paľo ku kamarátovi. Paľo je teraz na červenom bode a musí sa dostať do fialového bodu. Pri opise **využi záchytné body**, ktoré vidíš na mape.

.....

.....

.....

.....

Do rámčeka **nakresli** vlastnú mapu obce alebo časti mesta, kde bývaš. V mape **vyznač** cestu, obchod, kostol, školu, dom, kde bývaš ty a kde bývajú tvoji kamaráti.

ÚLOHA 2

Napíš názvy dedín alebo miest v okolí tvojho bydliska.

Mestá v okolí:

Dediny v okolí:

ÚLOHA 3

Sandra denne cestuje autobusom do školy v meste. Mesto je od jej bydliska vzdialené 12 kilometrov (km). Ráno cestuje do školy, popoludní zo školy späť domov.

Vypočítaj, koľko kilometrov precestuje Sandra za jeden deň.

.....

Vypočítaj, koľko kilometrov precestuje Sandra za celý týždeň.

.....

Koľko kilometrov precestuje Sandra za mesiac, ak je v mesiaci 22 pracovných dní?

.....

.....

→ Teraz do školy nechodíš, ale opäť sa školy otvoria. Ako chodíš do školy ty? Cestuješ, alebo chodíš pešo? Chodíš sám, alebo s kamarátmi? **Opíš** svoju cestu do školy.

.....

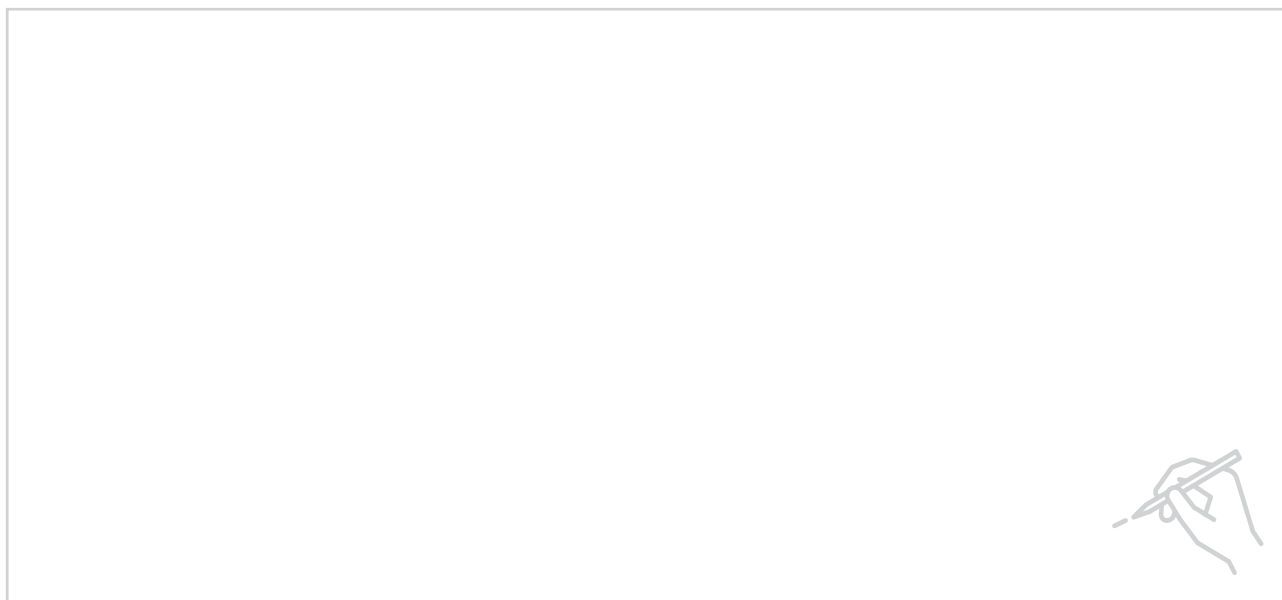
.....

.....

.....

ÚLOHA 4

Nakresli plán vašej obývacej izby v mierke 1 : 100. To znamená, že 1 cm na pláne bude 100 cm čiže 1 m v skutočnosti. Napríklad obdĺžnikový stôl s rozmermi 1 m x 2 m by si nakreslil ako obdĺžnik s rozmermi 1 cm x 2 cm.

SIEDMY DEŇ

DÁTUM:

ÚLOHA 1

Architekt je človek, ktorý navrhuje domy, rôzne stavby.

Na obrázku je časť modelu stavby domčeka z odpadu a drevok:

Na ďalšom obrázku je časť modelu stavby domčeka z drevok zapichnutých do zeme:

Predstav si, že si **architekt/architektka**. Skús **vytvoriť** podobné modely stavieb domčekov z drevok či iného materiálu, ktorý máš okolo.

Svoje modely **odfoť** (ak nemáš telefón, skús niekoho poprosiť). Fotografiu pošli svojej pani učiteľke, alebo zavolaj Mirke na číslo 0905 601 861.

ÚLOHA 2

Opíš kamarátovi/kamarátke, ako si vytvoril model domčeka. (Pomôcka: Dôležitá je časová postupnosť jednotlivých krokov.)

Budeme potrebovať:

.....

Postup:

1.

2.

3.

4.

5.

6.

ÚLOHA 3

Bytový architekt navrhuje, ako bude byt zariadený.

Manželia Jožko s Luciou bývajú v byte, ktorého plán vidíš na obrázku.

➔ **Napíš**, aké izby tvoria ich byt.

.....

Koľko okien musia umývať?

.....

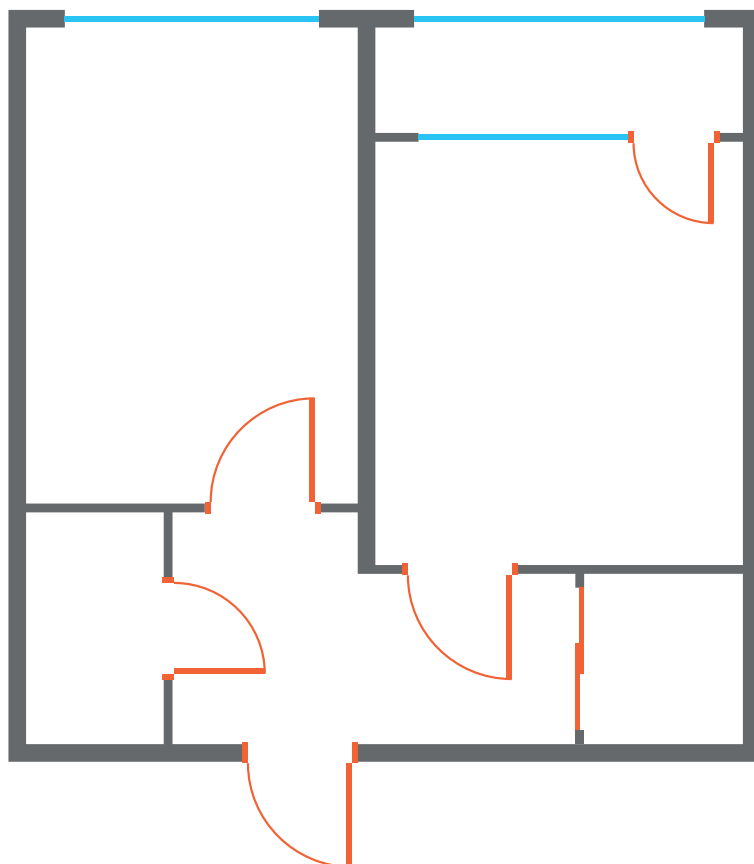
➔ V kúpeľni je podlaha obložená dlaždicami s rozmermi 50 cm x 50 cm. Aké rozmery podlahy má kúpeľňa v metroch? **Zisti** potrebné údaje z obrázka a **vypočítaj**.

.....

.....

ÚLOHA 4

Si renomovaný architekt. Tvojou úlohou je **navrhnúť** zariadenie bytu, ktorého plán je na obrázku. Použi svoju kreativitu, ale nezabudni, že byt musí byť funkčný – musí plniť základné funkcie, čiže mal by mať kúpeľňu s toaletou, kuchyňu a obyvatelia by mali mať priestor na spánok. Pri pohybe po byte nemajú byť väčšie prekážky.

ÔSMY DEŇ

DÁTUM:

ÚLOHA 1

Prekladateľ prekladá texty z cudzieho jazyka do slovenského a naopak.

Prečítaj si text rómskej piesne **Ľolí rokľa**. Potom sa zahraj na **prekladateľa/ prekladateľku**. **Prelož** pieseň do slovenského jazyka tak, aby sa dobre spievala.

Miri romňi so mandar kames?
Sar man dikhes pal mande roves.
Kaj te cinav blůza kvitkenca,
Ľolí rokľa báre fodrenca.
/:Ľolí rokľa Ľolí rokľa,
Ľolí rokľa tuke cinavá.:/
(autentický text piesne)

ÚLOHA 2

Módny návrhár tvorí oblečenie podľa rôznych štýlov a trendov.

Vo svete sú rôzne národné odevy, ktoré súvisia s kultúrou a podľa ktorých je možné identifikovať, odkiaľ človek pochádza. Prirad' k obrázkom kultúru, ktorú reprezentujú.

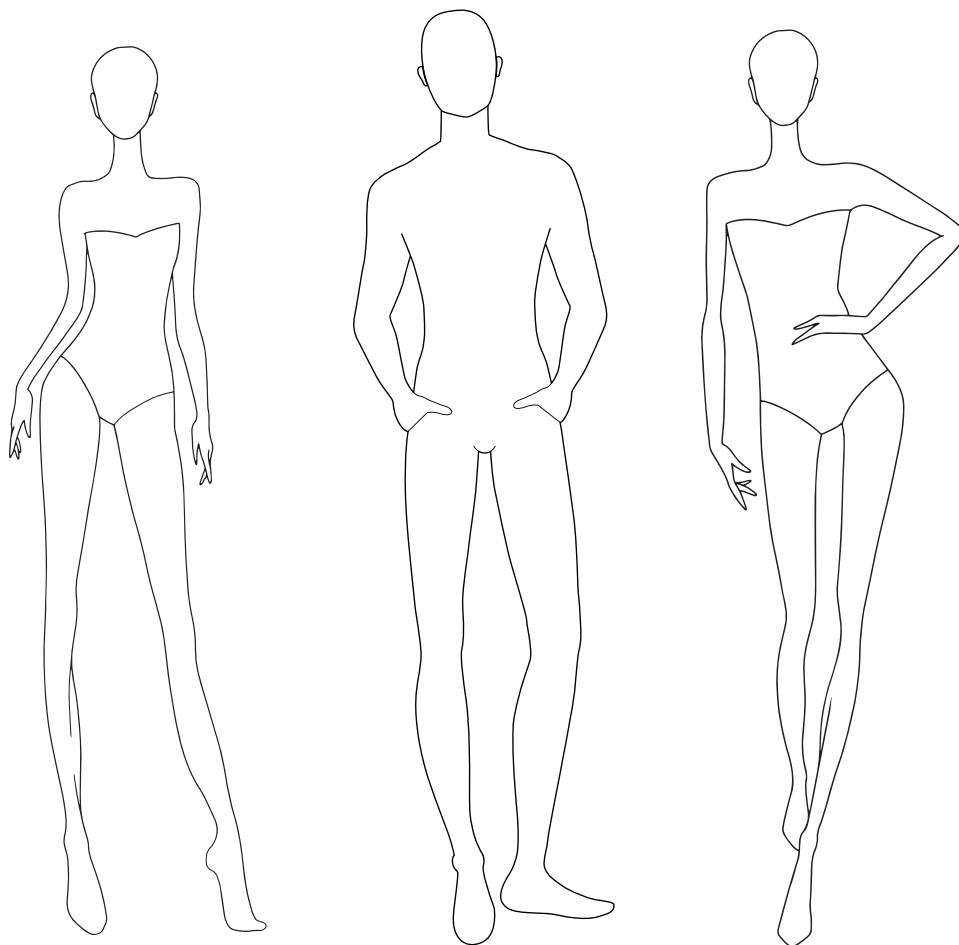
africká

arabská

egyptská

rómska

→ Zahraj sa na módného **návrhára/návrhárku**. **Navrhni** dámske aj pánske módne oblečenie. Pomôžu ti figuríny.

ÚLOHA 3

Textár tvorí texty piesní alebo reklamné texty. Niekedy vznikne najskôr hudba a vymyslí sa k nej text, niekedy je to opačne. Hudbu tvorí **skladateľ**.

Predstav si, že si **textár/textárka**. **Vytvor** text rómskej piesne, v ktorej sa použijú slová: *čavo, maro, daj, khelel, phenel*.

.....

.....

.....

.....

→ **Vymysli** hudbu k textu z predchádzajúcej úlohy. Skús ju nahráť telefónom a pošli svojej pani učiteľke alebo Mirke na číslo 0905 601 861.

DEVIATY DEŇ

DÁTUM:

ÚLOHA 1

V relácii *Tumenca khere* – *S vami doma* zaznie aj táto pieseň.

Aven manca

Aven manca, aven manca čhavore,
aven manca, aven manca čhavale.

Me tumenge sikavava nevipen,
savo tumenge imar but kampil.

Podťe so mnou

*Podťe so mnou, podťe so mnou deti,
podťe so mnou, podťe so mnou mládeť.*

*Ukáťem vám novinky,
ktoré už veľmi potrebujete.*

V štvrtej časti relácie ťa ju moderátori naučia. **Zaspievaj** si ju spolu s nimi.

ÚLOHA 2

Poznáš rómsku pieseň *Romale, čhavale, imar hin tosara*? Ak nie, skús **hľadať** spôsob, ako si ju vypočúť. **Vyrieš** úlohy, ktoré súvisia s textom piesne.

→ Akým dopravným prostriedkom Rómovia v piesni cestovali?

→ **Nájd** v piesni štyri ľubovoľné slová v rómskom jazyku, **zapíš** ich do tabuľky. Ak vieš, **prelož** ich do slovenčiny a do angličtiny.

rómsky	slovensky	anglicky
<i>tosara</i>	<i>rdno</i>	<i>morning</i>

ÚLOHA 3

Napíš názvy krajín, do ktorých ľudia najčastejšie cestujú za prácou.

.....

.....

→ K názvu mesta dopíš štát, v ktorom sa mesto nachádza.

Gent –

Praha –

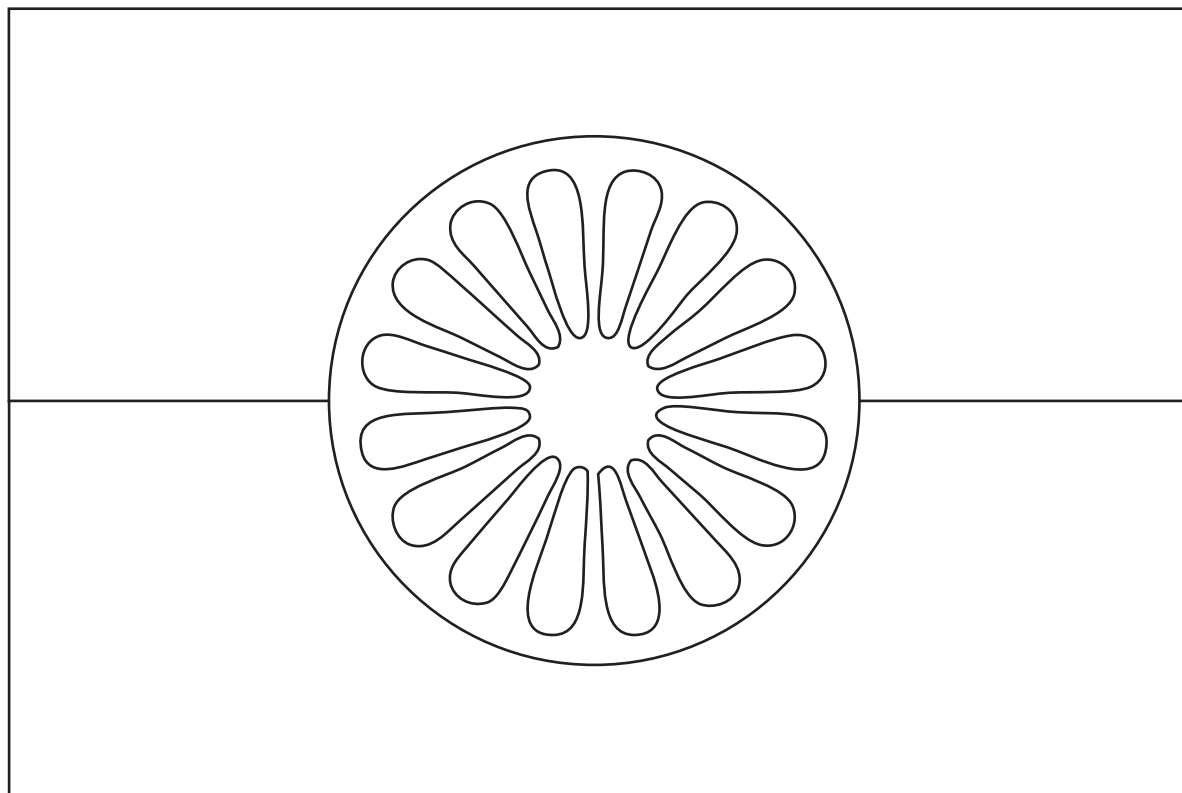
Sheffield –

Bratislava –

ÚLOHA 4

Hoci Rómovia nemajú vlastný štát, rómska vlajka existuje. Skladá sa z dvoch pruhov a červenej čakry umiestnenej uprostred. Čakra, ktorá je aj na vlajke Indie, poukazuje na indický pôvod rómskeho národa. Pruhy symbolizujú život večných pútnikov po zelenom kraji pod modrou oblohou.

Na základe opisu **vyfarbi** rómsku vlajku.

DESIATY DEŇ

DÁTUM:

ÚLOHA 1

Už sme sa dozvedeli, že Rómovia majú svoje korene v Indii.

Odmeraj a **vypočítaj** vzdušnú vzdialenosť (červená čiara) Slovenska a Indie v kilometroch. Pomôž si pravítkom alebo špagátikom a mierkou na mape.

.....

.....

.....

ÚLOHA 2

Počas putovania si Rómovia zaobstarávali jedlo, najčastejšie lovili divú zver. Boli medzi nimi aj cicavce a vtáky. **Pozoruj** živočíchy a pokús sa **vyriešiť** úlohy.

→ Ako sa volajú živočíchy na obrázkoch?

..... .čierna

..... .hrdzavá

→ **Porovnaj** živočíchy na obrázkoch. Môžeš si pomôcť týmito slovami:

perie srst' končatiny krídla zobák vzdušné vaky
lietanie behanie liahnutie čuch rodí maternica vajíčko
telo má pokryté pohybuje sa rozmnožuje sa vyvíja sa

Napíš, čo majú spoločné:

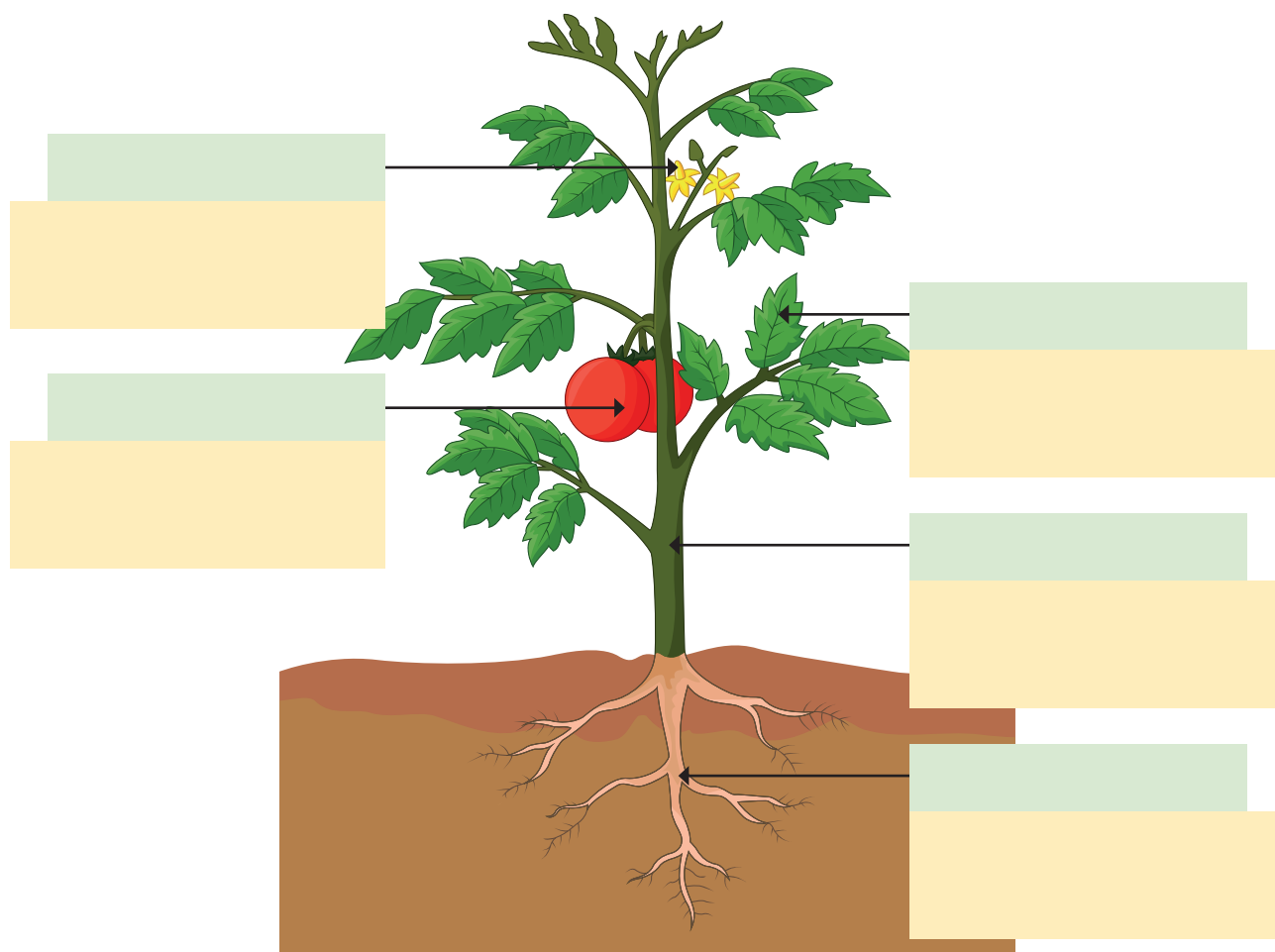
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Napíš, čo majú odlišné:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ÚLOHA 3

Keď sa Rómovia usadili, začali pestovať niektoré rastliny. Aj rastliny sú živé organizmy. Vieš však, aké funkcie majú časti rastlinného tela?

Do zelených okienok v obrázku **vpíš** časti tela rastliny. Do žltých okienok **napíš** funkcie častí tela rastliny.

LISTY	Po opelení a oplodnení tu rastlina „vyrába“ semená.
STONKA	Prijíma vodu a minerálne látky z pôdy
PLODY	Spája koreň a listy, prenáša vodu, minerálne a organické látky v rastline
KORENE	Obsahujú a chránia semená
KVETY	Zachytávajú slnečnú energiu a „vyrábajú potravu“ (organické látky) pre rastlinu.

ÚLOHA 4

Napíš list do školy pani učiteľke podľa tejto osnovy:

- Ktoré vyučovacie predmety ti najviac chýbajú?
- Čo by si potreboval vysvetliť?
- Čo sa dokážeš naučiť sám?
- Ktorých kamarátov si už dlho nevidel?
- Môžeš pani učiteľke nechať osobný odkaz, alebo niečo nakresliť.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[illegible]

ZHRNUTIE – HODNOTENIE

Tieto strany sú len tvoje.

Napíš, nakresli, označ si do tabuľky to, čo si si z daného dňa zapamätal.

PONDELOK 	
UTOROK 	
STREDA 	
ŠTVRTOK 	
PIATOK 	

PONDELOK 	
UTOROK 	
STREDA 	
ŠTVRTOK 	
PIATOK 	

Vyber si z troch smajlíkov jedného.
Nakresli výraz, ktorý sa ti najviac hodí
a vyjadruje, ako sa ti darilo pri vypĺňaní
tohto zápisníka.

